

Asia: VN/20925/2021

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laeiksi työllistymistä edistävästä monialaisesta yhteispalvelusta annetun lain ja kotoutumisen edistämisestä annetun lain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Lausuntonne, mikäli erottelu alla olevien kysymysten mukaisesti ei onnistu

-

1. Lakiluonnos työllistymistä edistävästä monialaisesta yhteispalvelusta annetun lain muuttamiseksi

Työllistymistä edistävän monialaisen yhteispalvelun palvelutarpeen arviointia, työttömän työllistymisen kannalta tarkoituksenmukaisen palvelukokonaisuuden suunnittelua sekä työllistymisprosessin etenemistä ja seurantaa koskevat pykälät 3, 4, 5, ja 6.

Järjestämisvastuu siirtyy HV-alueelle, mutta kunnan osarahoittaman Kela-listan kustannus säilyy kunnilla. Asiakkaiden toimenpiteisiin ohjaaminen tapahtuu HV-alueella, mutta kustannukset jäävät kunnalle. Suunnitellussa uudessa TE-24 lainsäädännössä oletetaan, että rahallinen kannuste ohjaa toiminnan järjestämistä. HV-alueelle ei kuitenkaan ole määritelty mitään rahallista kannustetta työllisyyden edistämiseksi. Tällä on väistämättä taloudellisia vaikutuksia, jos ylipäänsä oletetaan, että taloudellisilla kannusteilla on vaikutusta. HV-alueet on perustettu rahan säästämiseksi, ja työllisyydenhoidossa ja TYP-toiminnassa ei ole mitään tavoitetasoja palvelutasojen, asiakasmäärän, tai asiakkaiden läpivirtauksen suhteen. Lainsäädäntö määrittelee, että TYP-toimintaa pitää olla, mutta sillä ei ole merkitystä, onko asiakkaita 10 vai 100.

Toimeentulotuen siirtyminen Kelan maksettavaksi oli suuri muutos, jonka toteutuksessa paljastui, miten eri tavoin kunnat olivat toimeentulotuen maksamista hoitaneet. TYP-toiminnan siirtyessä HV-alueille tulee myös paljastumaan se, miten eri tavoin kunnat ovat hoitaneet TYP-toiminnan järjestämisen. Vasta hyvinvointialueiden aloittaessa toimintansa tulee selviämään, millaisia linjauksia eri alueet tulevat tekemään TYP-toiminnasta. Miten tulee toteutumaan TYP-toiminta pienissä kunnissa, jotka eivät ole kuntakokeiluissa, eivätkä täytä TE-24 lainsäädännön työvoimapohjaa?

Kuntakokeilujen ulkopuolella olevat kunnat, joita on yli 60% Suomen kunnista, jäävät tämän lakimuutoksen myötä kokonaan TYP-asiakkaiden ohjauksen ja palvelutarpeiden arvioinnin ulkopuolelle. Lisäksi suunnitellusta TE-24 lakimuutoksesta ei ole vielä hallituksen esitystä, ja lain läpimenosta ei ole varmuutta. Jos suunniteltu TE-24 muutos ei toteudu suunnitellulla tavalla, kuntien mahdollisuus vaikuttaa kustannusvastuullaan olevien asiakkaiden palveluihin on estetty. Jo nyt on näkyvässä, että palvelutarjontaa jää käyttämättä, kun asiakkaita ei ohjaudu palveluihin. Sen paremmin TE-toimistolla, Kelalla kuin hyvinvointialueellakaan ei ole mitään kannustetta asiakkaiden työllistymiseen tai eläkkeelle pääsyyn niin kauan, kun kunta maksaa suurimman osan työmarkkinatuen kustannuksista.

Kuntakokeilun ulkopuolella olevat kunnat tulevat olemaan palvelutarpeen arvioinnissa ja palvelukokonaisuuden suunnittelun ja etenemisen seurannan osalta täysin eri asemassa kuin kuntakokeilukunnat. Kuntakokeiluun osallistuvat kunnat ovat mukana palvelukokonaisuuksien ja seurannan prosesseissa – tämä on huomioitu pykälissä ja pääsyssä tietojärjestelmiin. Kuntakokeilujen ulkopuoliset kunnat jäävät täysin ulkopuolisiksi omalle maksuvastuulle kuuluvien kuntalaisten TYP-palveluiden ja niitä koskevien tietojärjestelmien suhteen. Tämä ei edistä asiakkaiden yhdenveroista kohtelua, ja asettaa myös kunnat eriarvoiseen asemaan mahdollisuuksissaan järjestää kuntalaisille palveluita.

7 § Monialaisen yhteispalvelun järjestäminen ja valtakunnallinen ohjaus (Pykälä sisältää asetuksenantovaltuuden. Asetuksen sisältöä on kuvattu säännöskohtaisissa perusteluissa. Voimassa oleva valtioneuvoston asetus on 1377/2014.)

-

Mitä muuta haluatte sanoa ehdotuksesta?

Toimenpiteiden ja kustannusten jakaminen eri viranomaistahoille ei kannusta toimijoita kustannustehokkaaseen palveluun, tai edes toimivaan yhteistyöhön. TYP-toiminnan järjestämisestä koituvat kulut tulevat hyvinvointialueen kustannettavaksi. Hyvinvointialueella on paine saada kustannuksia alennettua. Työttömyyden kustannuksista hyvinvointialue ei vastaa. Kunnilla taas on kelan osarahoittaman työmarkkinatuen kautta kuluja työttömyyden pitkittymisestä, ja näin motiivi saada työttömyys laskuun. Hyvinvointialueen ja kuntien kannusteet eivät siis tässä vaikuta samansuuntaisesti. Lakiehdotuksessa kunta sivuutetaan TYP-asiakkuudessa olevien työttömien kartoitusten ja palveluohjauksen järjestämisessä. Vaikka kunta voikin vapaaehtoisesti järjestää mitä haluaa, ohjauksella ja kartoituksella on keskeinen rooli siinä, että ylipäänsä saadaan selville, mitä asiakkaat, eli kuntalaiset, tarvitsevat työllistykseen. Kunnalla on kannuste sekä verokertymän, että Kelan osarahoittaman työmarkkinatuen kustannusten kautta järjestää osuvia ja tehokkaita palveluita. Tämän perusteella on lähdetty suunnittelemaan TE-24 uudistusta. Miksi nämä periaatteet sivuutetaan TYP-asiakkaiden osalta? Lisäksi sosiaalityön ja terveydenhoidon keskiössä on asiakkaan selviytyminen tavanomaisessa arjessa. Työllistyminen ei kuulu sosiaalityön tai terveydenhoidon keskeisiin tavoitteisiin. Kun työllistymiseen ei myöskään ole mitään taloudellista kannustetta hyvinvointialueen toiminnassa, niin TYP-toiminnan edellytykset tehokkaaseen työllistymisen edistämiseen jäävät tämän lainsäädännön puitteissa vajavaisiksi.

2. Lakiehdotus kotoutumisen edistämisestä annetun lain muuttamisesta

Kustannusten korvaaminen (luku 6)

-

Alaikäisenä ilman huoltajaa maahan tulleiden lasten ja nuorten tuen ja asumisen järjestäminen (27-28 §)

-

Muut hyvinvointialueisiin liittyvät muutosehdotukset

-

Mitä muuta haluatte sanoa ehdotuksesta?

-

Salo Kristiina
Kouvolan kaupunki - Työllisyyden edistäminen